

Гончаренко Марина Василівна,
к.держ.упр., доц., доцент кафедри економічної теорії та фінансів,
Харківський регіональний інститут державного управління
Національної академії державного управління при Президентові України,
м. Харків
ORCID 0000-0001-7249-9734

УДК 352.07: 336.1

doi:10.34213/tp.19.02.17

НАПРЯМИ РОЗВИТКУ СИСТЕМИ ЗОВНІШНЬОГО ДЕРЖАВНОГО ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛЮ В УМОВАХ РЕФОРМИ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ

Визначено основні тенденції розвитку системи зовнішнього державного фінансового контролю в умовах поширення децентралізаційних процесів в Україні. Систематизовано основні ризики, спричинені децентралізацією, які актуалізують необхідність реформування системи державного фінансового контролю. Досліджено поняття “ревізія”, “інспектування”, “аудит” та роль цих інструментів у сучасній системі державного фінансового контролю за місцевими бюджетами. Проаналізовано результати діяльності Державної аудиторської служби України у сфері державного фінансового контролю за використання коштів місцевих бюджетів. Доведено необхідність реформування системи державного фінансового контролю в напрямі ширшого застосування фінансових аудитів місцевих бюджетів, які є засобами превентивного впливу на здійснення бюджетних правопорушень та зловживань.

Ключові слова: державний фінансовий контроль, децентралізація, Державна аудиторська служба, ревізія, інспектування, аудит, фінансовий аудит місцевих бюджетів, гіпотеза аудиту.

Постановка проблеми. Успіх реформи децентралізації влади значною мірою залежить від посилення відповідальності органів та посадових осіб місцевого самоврядування за свої рішення перед виборцями і державою. Влада на місцях повинна змінювати управлінські підходи у своїй діяльності, зокрема і шляхом упровадження нових інструментів забезпечення прозорості та ефективності бюджетного процесу.

За таких умов особливого значення набуває незалежний зовнішній державний фінансовий контроль цільового й ефективного використання коштів місцевих бюджетів, що здійснюється центральними органами державної влади. Одним із завдань реформування системи державного фінансового контролю визначено формування системи запобіжників під час здійснення децентралізації та здійснення належного контролю на місцевому та регіональному рівні [3]. Згідно з концепцією реалізації державної політики у сфері реформування системи державного фінансового контролю до 2020 р. Державна аудиторська служба України (далі – Держаудитслужба, ДАСУ) планує заходи щодо забезпечення належного рівня державного фінансового контролю законності, ефективності й результативності управління й використання коштів місцевих бюджетів та комунального майна в умовах децентралізації, досягнення економії та цільового використання місцевих фінансів шляхом створення та забезпечення функціонування відповідних структурних підрозділів Держаудитслужби на регіональному рівні, а також модернізації механізму здійснення контролю місцевих бюджетів, зокрема уніфікації та стандартизації підходів до проведення аудиту місцевих бюджетів.

Чинна система державного фінансового контролю стикається з викликами реформи децентралізації, що вимагають упровадження більш сучасних та дієвих інструментів контролювання законності та ефективності витра-

© Гончаренко М. В., 2019

чання бюджетних коштів. У сучасних умовах особливої актуальності набуває перепрофілювання фінансового контролю скоріше на запобігання бюджетним порушенням, ніж на встановлення їхнього факту та притягнення винних до відповідальності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питанням розроблення теорії й методології державного фінансового контролю центральних органів виконавчої влади присвячено праці відомих вітчизняних вчених: В. Андрущенко, О. Барановського, О. Василика, І. Дрозд, І. Луніної, П. Мельника, В. Мельничука, К. Назарової, С. Онишко, В. Опаріна, Н. Рубан, І. Стефанюка, Л. Тарангул, В. Федосова, В. Шевчука, О. Чечуліної, І. Чугунова та ін. Високо оцінюючи внесок цих дослідників у висвітлення теоретико-методологічних засад і практичних аспектів розвитку системи державного фінансового контролю в Україні, слід зазначити, що питання трансформації системи державного фінансового контролю з урахуванням викликів реформи децентралізації потребує більш глибокого дослідження.

Мета статті полягає у визначенні основних тенденцій розвитку системи зовнішнього державного фінансового контролю в умовах поширення децентралізаційних процесів в Україні.

Виклад основного матеріалу. У загальному вигляді ключовими компонентами зовнішнього фінансового контролю управління державними (місцевими) ресурсами та їхнього використання є державний фінансовий контроль, який здійснюють органи ДАСУ, уповноважені Кабінетом Міністрів України (урядовий контроль), та державний зовнішній фінансовий контроль (аудит), який здійснює Рахункова палата від імені Верховної Ради України (парламентський контроль).

В умовах упровадження реформи децентралізації на особливу увагу заслуговує питання реформування системи управління державними фінансами, зокрема таких її складових частин і компонентів, як міжбюджетні відносини та фіскальна децентралізація, підвищення ефективності розподілу ресурсів на рівні формування державної політики (застосування програмно-цільового методу в бюджетному процесі) та забезпечення ефективного виконання бюджету, позаяк їхні розвиток та реалізація можуть супроводжуватися ймовірністю виникнення об'єктивних та суб'єктивних ризиків [3].

По-перше, фіскальна децентралізація передбачає передачу органам місцевого самоврядування значних повноважень і фіскальних інструментів для нарощування ресурсної бази бюджетів територіальних громад. Водночас цей процес через об'єктивні та суб'єктивні причини супроводжується підвищеним ризиком імовірних помилок, порушень і зловживань у фінансовій сфері та відповідно масштабними втратами бюджетних ресурсів, непрозорістю й неефективністю управління місцевими ресурсами.

По-друге, формальний підхід під час планування бюджетів за програмно-цільовим методом, недотримання загальної бюджетної дисципліни, припущення ймовірних помилок, порушень і зловживань під час виконання бюджетів потребує зміни фокусу фінансового контролю. Адже відтепер ефективність і результативність використання бюджетних коштів повинні досліджуватися з позиції виміру соціально-економічних наслідків від діяльності розпорядника бюджетних коштів та його управлінських рішень, зокрема рівня досягнення поставлених перед ним цілей, ефективності виконання завдань у відповідній сфері, досягнення соціальних орієнтирів, очікуваних результатів тощо.

На сьогодні органи місцевого самоврядування значно розширили свої повноваження. До сфери їхнього впливу належать:

- справляння відрахувань від загальнодержавних податків;
- запровадження системи інвентаризації майна та майнових прав;
- проведення грошового оцінювання земельних ділянок;
- адміністрування та контроль сплати місцевих податків і зборів;
- право встановлення розміру ставок у широких межах;
- встановлення пільг та преференцій тощо.

Утім нові повноваження впливають на розширення кола відповідальності місцевої влади. У зв'язку з цим виникають запитання:

- Чи є чіткі регламенти реалізації зазначених повноважень?
- Чи розроблено вказівки щодо використання зазначених коштів?
- Чи є достатньо професійно підготовлений персонал, який міг би реалізувати нові повноваження відповідно до законодавчих вимог?

Також ситуація ускладнюється змінами механізмів реалізації попереднього та поточного контролю Міністерства фінансів України та Державного казначейства, реформуванням системи бухгалтерського обліку та фінансової звітності з 2017 р., а також тим, що система внутрішнього контролю та внутрішнього аудиту в органах місцевого самоврядування на сьогоднішній день слабка і недієздатна.

Отже, зменшення залежності органів місцевого самоврядування від центральної влади, нові повноваження без чітких законодавчих регламентів їхньої реалізації та відсутність належного досвіду персоналу місцевих органів влади спричиняють низку ризиків, зменшення яких є завданням державного фінансового контролю.

Оскільки об'єкти фінансового контролю зазнають якісних змін, логічно, що і сама система контролю повинна трансформуватися. В останні роки орган державного фінансового контролю в Україні змінив три назви: Контрольно-ревізійна служба (до 2011 р.), Державна фінансова інспекція (2011–2015 рр.) та Держаудитслужба (з 2015 р.). На наш погляд, разом із назвами змінюється й філософія та змістовне наповнення процесу державного фінансового контролю. Основою для назв органу державного фінансового контролю є поняття “ревізія”, “інспектування” та “аудит”. Розгляньмо їхню сутність.

Інспектування здійснюється органом державного фінансового контролю у формі ревізії та полягає в документальній і фактичній перевірці певного комплексу або окремих питань фінансово-господарської діяльності підконтрольної установи, яка повинна забезпечувати виявлення наявних фактів порушення законодавства, встановлення винних у цьому посадових і матеріально відповідальних осіб [1].

Ревізія – це система контрольних дій, спрямованих на всебічну перевірку діяльності учасників бюджетного процесу з метою встановлення законності операцій із мобілізації, розподілу або використання бюджетних коштів, виявлення винних у бюджетних правопорушеннях посадових і матеріально відповідальних осіб і спричинених порушеннями фінансових втрат [1]. Фактично ревізія складається з комплексу взаємопов'язаних перевірок питань фінансово-господарської діяльності підконтрольних суб'єктів, спрямованих на виявлення обґрунтованості, доцільності та економічної ефективності бюджетних витрат [4].

Аудит – форма контролю процедури прийняття та якості виконання управлінських рішень суб'єктами бюджетного процесу з погляду економічності та ефективності використання бюджетних коштів [1]. Основним завданням аудиту є оцінювання рівня віддачі використаних бюджетних коштів і аналіз причин, що зумовили невиконання (недосягнення) визначених завдань (цілей), а також розроблення рекомендацій щодо підвищення ефективності управління та використання бюджетних коштів [4].

За даними звітності про результати роботи ДАСУ в Харківській області з перевірених протягом 2018 р. 101 об'єкта різних форм власності незаконні, нецільові витрати, а також недостачі коштів і матеріальних цінностей виявлено на 93 підприємствах, в установах і організаціях на загальну суму 81,3 млн грн, зокрема бюджетних ресурсів – на понад 69,1 млн грн, з яких більше 51,3 млн грн (74,2 %) – кошти державного бюджету [2] (таблиця).

Загальні дані про результати роботи Держаудитслужби в Харківській області, тис. грн [2]

Показники	Виявлено		Усунуто	
	2017 р.	2018 р.	2017 р.	2018 р.
1. Незаконні і не за цільовим призначенням проведені витрати, недостачі (розкрадання) коштів і матеріальних цінностей:				
– кількість підприємств, установ і організацій	65	93	X	X
– на суму	38670,3	81307,3	22926,1	28059,0
– зокрема, бюджетних ресурсів	28788,5	69137,7	20478,8	26122,3
– з них із державного бюджету	13327,7	51330,6	8254,5	18481,2
2. Зокрема, недостачі (розкрадання) коштів і матеріальних цінностей у бюджетних установах:				
– кількість установ і організацій	24	21	X	X
– на суму	92,0	16,9	429,0	14,0
3. Недоотримано фінансових ресурсів	12445,3	7742,1	6338,7	5003,8
Зокрема, бюджетом	5531,3	3265,8	4686,6	3463,5

Крім того, виявлено недоотримані бюджетами всіх рівнів, бюджетними установами та організаціями, підприємствами всіх форм власності фінансові ресурси на загальну суму понад 7,7 млн грн, зокрема бюджетами – на майже 3,3 млн грн [2].

Найбільш поширеними порушеннями фінансово-бюджетної дисципліни, що були виявлені Держаудитслужбою під час перевірок органів місцевого самоврядування Харківської області, є [2]:

– порушення з оплати праці, штатної дисципліни, зокрема використання бюджетних коштів на утримання понадштатних посад (оператор комп'ютерного набору, системний адміністратор, електрик, тощо);

– незаконне списання коштів та матеріальних цінностей, зокрема списання за відсутності відповідного документального підтвердження з обліку майна;

– безпідставне виділення (отримання) коштів унаслідок завищення відповідних розрахунків, зокрема встановлення під час розрахунку бюджетних асигнувань на оплату праці посадових окладів у розмірах більших, ніж передбачено законодавством, у результаті чого зайве використано бюджетні кошти на виплату премій, заохочувальних та компенсаційних виплат;

– безпідставне покриття витрат сторонніх юридичних, фізичних осіб або покриття за рахунок коштів загального фонду кошторису витрат спеціального фонду;

– зайве оплачування виконаних робіт, наданих послуг унаслідок завищення їхніх вартості чи обсягів;

– недоотримання фінансових ресурсів, наприклад неперерахування бюджетною установою до місцевого бюджету належної йому частки орендної плати, отриманої за оренду майна, що знаходиться у спільній власності територіальних громад;

– недостачі матеріальних цінностей та основних засобів.

Попри те, що ревізії залишаються одним із головних методів фінансового контролю, поступово вектор їх зміщується з постконтролю до превентивного контролю. Зокрема, відповідно до Концепції реалізації державної політики у сфері реформування системи державного фінансового контролю до 2020 р. одним із пріоритетних напрямів розвитку ДАСУ є розвиток аудиту місцевих бюджетів та формування системи запобіжників у процесі децентралізації [3]. З метою її реалізації цього напрямку в 2018 р.:

– постановою Уряду був схвалений перерозподіл чисельності ДАСУ та утворене окреме Управління контролю місцевих бюджетів (чисельністю 27 осіб);

– удосконалено порядок проведення аудиту місцевих бюджетів;

– збільшено обсяги та підвищено якість і результативність аудитів місцевих бюджетів.

З метою підвищення рівня управління бюджетними ресурсами на місцях, оптимізації видатків місцевих бюджетів і зміцнення їхньої дохідної частини та в межах посилення контролю виконання місцевих бюджетів протягом 2018 р. органами Держаудитслужби були проведені 82 контрольних заходи з питань виконання місцевих бюджетів різних рівнів, з яких дев'ять ревізій та 73 аудити [2]. Цими контрольними заходами засвідчено наявність низки проблем та недоліків в управлінні державними ресурсами, встановлено численні випадки незаконного та неефективного витрачання бюджетних коштів, а також існування суттєвих резервів для наповнення дохідної бази місцевих бюджетів.

Основними завданнями державного фінансового аудиту місцевих бюджетів є:

1) проведення аналізу та перевірок:

– обґрунтованості планування надходжень та витрат місцевих бюджетів;

– стану виконання місцевих бюджетів, зокрема шляхом оцінювання законності та ефективності управління бюджетними коштами, досягнення їхньої економії та цільового використання під час виконання місцевих бюджетів;

– законності, ефективності й результативності діяльності об'єктів аудиту на всіх стадіях бюджетного процесу, зокрема їхніх управлінських рішень;

– стану міжбюджетних відносин;

– правильності ведення бухгалтерського обліку, достовірності фінансової та бюджетної звітності;

– функціонування системи внутрішнього контролю та стану внутрішнього аудиту в розпорядників бюджетних коштів;

2) розроблення пропозицій та рекомендацій щодо усунення виявлених під час аудиту недоліків і порушень та запобігання їм у подальшому [5].

Здійснення державного фінансового аудиту місцевих бюджетів пов'язано з потребою контролювання результатів виконання бюджетів шляхом:

- проведення оцінювання формування рівня виконання місцевого бюджету,
- установлення причин, що негативно впливають на виконання місцевого бюджету,
- визначення шляхів удосконалення управління місцевими коштами, майном та іншими активами, зокрема щодо можливості збільшення доходів місцевого бюджету [5].

Аудит виконання місцевих бюджетів є важливою формою державного фінансового контролю, що забезпечує своєчасне і точне визначення ефективності та раціональності використання ресурсів місцевих бюджетів, спрямованих на реалізацію місцевих програм та проектів, встановлює причини, що цьому перешкоджають, тощо.

Проблеми аудиту може бути окреслено такими запитаннями:

- Чи існують резерви збільшення ресурсної бази бюджету для подальшого їх спрямування на задоволення потреб територіальної громади?
- Чому не виконано заплановані завдання з дохідної частини бюджету?
- Чому під час виконання запланованих обсягів доходів місцевого бюджету не виконано заплановані видатки?

На підставі зібраної інформації визначаються ризикові напрями у формуванні та виконанні досліджуваного бюджету (залежно від джерел доходів, напрямів використання бюджетних коштів, державного та комунального майна тощо), на підставі чого формулюються можливі (вірогідні) причини прорахунків у формуванні ресурсної бази самоврядної території та/або її не-ефективного використання, тобто гіпотези аудиту.

Базуючись на результатах фінансових аудитів місцевих бюджетів, розміщених на сайті Держаудитслужби, як найбільш розповсюджені приклади гіпотез аудитів місцевих бюджетів можна виділити такі:

1. Неприйняття ефективних управлінських дій з метою залучення всіх резервів надходження фінансових ресурсів призвело до втрат та упущення резервів наповнення дохідної частини місцевого бюджету:

- встановлено факти використання земельних ділянок без оформлення договірних відносин. Під час проведення аудиту здійснюється орієнтовний розрахунок втрат через безоплатне використання земельних ділянок, що призвело до недоотримання доходів місцевим бюджетом;

- встановлено факти невикористання можливості збільшення надходжень до місцевого бюджету від розміщення тимчасово вільних залишків коштів на депозитних рахунках в установах банків;

- під час дослідження питання надходження внесків від пайової участі в розвиток інженерно-транспортної та соціальної інфраструктури населених пунктів встановлено факти несвоєчасного прийняття виконавчим комітетом управлінських рішень, що не сприяло збільшенню надходжень до місцевого бюджету.

2. Незабезпечення своєчасного і повного, зокрема і внаслідок неправильного визначення напрямів, використання коштів субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на здійснення заходів щодо соціально-економічного розвитку окремих територій призводило до повернення коштів, тобто фактично до їхнього відволікання з державного бюджету, та не сприяло повною мірою досягненню встановленої мети.

3. Незапровадження системи внутрішнього контролю, що функціонує, після об'єднання громад призвело до здійснення видатків бюджету з порушенням законодавства та до неефективного використання бюджетних коштів.

4. Недостатній рівень планування, виконання й контролю з боку виконавчого комітету прийнятих програм/плану соціально-економічного розвитку територіальної громади не сприяє досягненню пріоритетних цілей та напрямів.

5. Недостатньо ефективно управління об'єктами комунальної власності не забезпечило збереження окремого майна місцевої ради та його використання, а також призвело до недоотримання коштів місцевим бюджетом.

Аудити місцевих бюджетів мають превентивний характер і дозволяють органам місцевого самоврядування передбачити багато порушень бюджетної дисципліни і запобігти їхньому вчиненню. Особливу цінність має те, що результати аудитів є публічними, вони розміщуються на сайті ДАСУ, і всі зацікавлені особи можуть з ними ознайомитися. Органи місцевого самоврядування, які ще не стали об'єктами фінансового контролю, можуть, користуючись прикладами інших, здійснити самоперевірку і самостійно підвищити рівень бюджетної дисципліни.

Висновки з цього дослідження і перспективи подальших розвідок у цьому напрямі. В умовах реформи децентралізації зменшується залежність органів місцевого самоврядування від центральної влади, однак нові повноваження не завжди супроводжуються чіткими законодавчими регламентами їхньої реалізації, а органи місцевого самоврядування відчують нестачу кваліфікованих кадрів, спроможних протистояти новим викликам. Зазначені ризики висувають нові вимоги до системи державного фінансового контролю, що повинна відповідати вимогам часу і максимально нівелювати загрози.

Попри те, що на сьогодні в Україні ревізії залишаються одним із головних методів фінансового контролю, поступово відбувається зміщення акцентів у процесі фінансового контролю від ревізії, що є формою суто фіскального контролю, і її основним завданням є виявлення фінансових порушень і зловживань, установлення винних у цьому осіб та притягнення їх до відповідальності, до аудиту, який є способом превентивного впливу на здійснення бюджетних правопорушень та зловживань. Разом із тим механізм здійснення контролю місцевих бюджетів вимагає подальшої модернізації, зокрема уніфікації та стандартизації підходів до проведення аудиту місцевих бюджетів.

Список використаних джерел

1. Закон України "Про основні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні". URL: <https://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2939-12> (дата звернення : 09.05.2019).
2. Звіт про результати роботи Державної аудиторської служби України, її міжрегіональних територіальних органів за 2018 рік. *Державна аудиторська служба України*. URL: <http://www.dkrs.gov.ua> (дата звернення : 10.05.2019).
3. Концепція реалізації державної політики у сфері реформування системи державного фінансового контролю до 2020 року : розпорядження Кабінету Міністрів України від 10 трав. 2018 р. № 310-р.
4. Особливості фінансово-бюджетного контролю. Центральний офіс реформ при Мінрегіоні. Київ : Нац. проект "Децентралізація", 2019. 16 с.
5. Порядок проведення Державною аудиторською службою, її міжрегіональними територіальними органами державного фінансового аудиту місцевих бюджетів : Постанова Кабінету Міністрів України від 12 трав. 2007 р. № 698 (у ред. Постанови Кабінету Міністрів України від 4 лип. 2018 р. № 578).

6. Про затвердження Положення про Державну аудиторську службу України : Постанова Кабінету Міністрів України від 3 лют. 2016 р. № 43 (зі змінами). (дата зверення : 08.04.2019)

7. Табенська Ю. В. Державний фінансовий аудит як перспективна форма фінансового контролю. *Економіка і суспільство*. 2018. № 18. С. 818–821. URL: http://economyandsociety.in.ua/journal/16_ukr/124.pdf.

References

1. Pro osnovni zasady zdiysnennya derzhavnoho finansovoho kontrolyu v Ukrayini: Zakon Ukrayiny. URL: <https://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2939-12> [in Ukrainian].

2. Zvit pro rezultaty roboty Derzhavnoyi audytorskoyi sluzhby Ukrayiny, yiyi mizhrehionalnykh terytorialnykh orhaniv za 2018 rik. Derzhavna audytorska sluzhba Ukrayiny. URL: <http://www.dkrs.gov.ua> [in Ukrainian].

3. Kontseptsiya realizatsiyi derzhavnoyi polityky u sferi reformuvannya systemy derzhavnoho finansovoho kontrolyu do 2020 roku: Rozporyadzhennya Kabinetu Ministriv Ukrayiny vid 10 travnya 2018 r. No 310-r [in Ukrainian].

4. Osoblyvosti finansovo-byudzhetnoho kontrolyu. Tsentralnyy ofis reform pry Minrehioni. K.: Natsionalnyy proekt "Detsentralizatsiya", 2019 [in Ukrainian].

5. Poryadok provedennya Derzhavnoyi audytorskoyi sluzhboyi, yiyi mizhrehionalnymy terytorialnymy orhanamy derzhavnoho finansovoho audytu mistsevykh byudzhetiv: Postanova Kabinetu Ministriv Ukrayiny vid 12 travnya 2007 r. No 698 (v redaktsiyi postanovy Kabinetu Ministriv Ukrayiny vid 4 lypnya 2018 r. No 578) [in Ukrainian].

6. Pro zatverdzhennya Polozhennya pro Derzhavnu audytorsku sluzhbu Ukrayiny: Postanova KMU vid 03.02.2016 No 43(zi zminamy) [in Ukrainian].

7. Tabenska, Y.V. (2018). Derzhavnyy finansovyy audyt yak perspektyvna forma finansovoho kontrolyu. *Економіка і суспільство*. 18. 818–821. URL: http://economyandsociety.in.ua/journal/16_ukr/124.pdf [in Ukrainian].

Goncharenko M. V., PhD in Public Administration, Associate Professor, Associate Professor of Economic Theory and Finance Department, KRI NAPA, Kharkiv
ORCID 0000-0001-7249-9734

DIRECTIONS OF DEVELOPMENT OF EXTERNAL STATE FINANCIAL CONTROL SYSTEM IN THE CONDITIONS OF DECENTRALIZATION REFORM

The article is devoted to the definition of the main tendencies of the development of the external state financial control system in the conditions of the spread of decentralization processes in Ukraine. In the conditions of decentralization reform, the dependence of local self-government bodies from central government decreases, new powers are not always accompanied by clear legislative regulations for their implementation, local self-government bodies lack the qualified personnel capable of confronting new challenges. The above risks present new requirements to the system of state financial control, which must meet the requirements of time and minimize the threats. The concept of "audit", "inspection", "audit", and their role in the modern system of state financial control by local budgets is researched. The results of the activity of the State Audit Office of Ukraine in the sphere of state financial control over the use of funds of local budgets have been analyzed. The most widespread violations of the fiscal and budgetary discipline, which were detected by the State Service during inspections of local self-government bodies, were systematized. The mechanism of financial audit of local budgets is investigated and the most common examples of hypotheses of audits are analyzed. The necessity of reforming the system of state financial control in the direction of wider application of financial audits of local budgets, which are means of preventive influence on budget violations and abuses, is proved. The audit of local budgets is an important form of public financial control that ensures the timely and accurate determination of the efficiency and rationality of using local budget resources aimed at implementing local programs and projects, identifying the reasons that prevent it, etc.

Key words: state financial control, decentralization, state audit service, audit, inspection, audit, financial audit of local budgets, audit hypothesis.

Надійшла до редколегії 15.05.2019 р.